

Stanovisko ČAA k navrhovaným změnám v § 22 Adiktolog a § 163a Klinický adiktolog vyhl. č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků

Adiktolog je kompetentní vykonávat činnosti dle § 22 vyhl. č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků, klinický adiktolog dle stejné vyhlášky v § 163a. Na tyto se budeme dále odkazovat.

Na základě aktuálně předkládaného návrhu na změnu (viz níže) reagujeme několika připomínkami.

Adiktolog - aktuálně předkládaný návrh ze strany MZ:

§ 22 Adiktolog

(1) Adiktolog vykonává činnosti uvedené v § 3 odst. 1 a dále bez odborného dohledu a bez indikace lékaře v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí může

- a) provádět komplexní adiktologickou diagnostiku pacienta,*
- b) provádět neinvazivní odběry biologického materiálu pro vyšetření přítomnosti návykových látek a infekčních onemocnění,*
- c) stanovit program primární prevence včetně programu včasné diagnostiky a intervence,*
- d) provádět depistáž s cílem identifikovat osoby ohrožené zdraví škodlivými návyky a u těchto osob provádět prevenci, výchovu a poradenství v oblastech zdravého způsobu života a snižování škodlivosti užívání návykových látek,*
- e) provádět **podpůrnou** individuální, skupinovou a rodinnou ~~podpůrnou~~ psychoterapii,*
- f) instruovat zdravotnické pracovníky v oblasti péče o osoby ohrožené zdraví škodlivými návyky o škodlivosti užívání návykových látek,*
- g) provádět poradenství v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí.*

(2) Adiktolog na základě indikace lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie nebo v oboru dětská a dorostová psychiatrie nebo lékaře se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci může vypracovávat v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí komplexní léčebný plán a koordinovat jeho realizaci.

(3) Adiktolog pod odborným dohledem lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie nebo v oboru dětská a dorostová psychiatrie nebo lékaře se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí může

- a) spolupracovat při systematické individuální, skupinové a rodinné psychoterapii,*
- b) asistovat při psychiatrických vyšetřeních.*

(3) Adiktolog pod odborným dohledem lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie nebo v oboru dětská a dorostová psychiatrie nebo lékaře se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí může

- a) spolupracovat při systematické individuální, skupinové a rodinné psychoterapii,*
- b) asistovat při psychiatrických vyšetřeních.*

(3) Adiktolog pod odborným dohledem lékaře s psychoterapeutickou kvalifikací a se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie nebo v oboru dětská a dorostová psychiatrie nebo se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí nebo psychologa ve zdravotnictví se specializovanou způsobilostí v oboru psychoterapie může spolupracovat při systematické individuální, skupinové a rodinné psychoterapii.

*(4) Adiktolog pod odborným dohledem lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie nebo v oboru dětská a dorostová psychiatrie nebo lékaře se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí **asistovat** při psychiatrických vyšetřeních.*

Připomínky ze strany ČAA:

- a) Nyní je navrhována změna slovosledu v § 22, *odst. 1, písm. e)*. S touto změnou souhlasíme, jelikož bylo vysvětleno, že se nejedná o obsahovou změnu, pouze stylistickou.
- b) Činnost dle *odst. 3, písm. b)* byla samostatně zformulována do odstavce 4. S tímto souhlasíme, obsah činnosti se nemění.
- c) Činnost dle *odst. 3, písm. a)* byla samostatně zformulována do odstavce 3. Zde dle navrhované změny dochází k zásadnímu obsahovému posunu, se kterým nesouhlasíme. Dle původního znění bylo možné spolupracovat při systematické psychoterapii pod odborným dohledem lékaře psychiatra nebo dětského psychiatra nebo lékaře se způsobilostí v návykových nemocech. Aktuální návrh zužuje odborný dohled pouze na lékaře-psychoterapeuta. Tímto se opět zúží možnosti poskytování péče pacientům, nikoliv naopak, tedy rozšíření možností zdravotnických zařízení, jak bylo původně zamýšleno. Zároveň byla přidána profese psycholog ve zdravotnictví, který však na psychoterapeutickou kvalifikaci nedosahuje. Žádáme o úpravu na klinického psychologa se specializací v psychoterapii. Navrhujeme znění níže.

(3) Adiktolog pod odborným dohledem lékaře s psychoterapeutickou kvalifikací a nebo se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie nebo v oboru dětská a dorostová psychiatrie nebo se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí nebo klinického psychologa psychologa ve zdravotnictví se specializovanou způsobilostí v oboru psychoterapie může spolupracovat při systematické individuální, skupinové a rodinné psychoterapii.

- d) Profesor Miovský navrhoval změnu formulace v *odst. 1, písm. e)*, aby lépe odpovídala praxi a kompetencím adiktologa, a to v tomto znění: *e) provádět individuální, skupinovou a rodinnou adiktologickou terapii a podpůrnou psychoterapii.* Přestože byl tento návrh zamítnut, ČAA s tímto návrhem souhlasí a podporuje ho. Adiktolog vykonává adiktologickou terapii individuální, skupinovou, rodinnou a adiktologické vyšetření vstupní a kontrolní. Tyto činnosti jsou definovány v sazebníku výkonů (vyhl. č. 134/1998 Sb.) s jasně jmenovanými činnostmi a obsahem.

Klinický adiktolog – aktuálně předkládaný návrh ze strany MZ:

HLAVA XXI

§ 163a

Klinický adiktolog

(1) Klinický adiktolog vykonává bez odborného dohledu a bez indikace lékaře činnosti podle [§ 22 odst. 1 a 2](#) a dále v oblasti závislosti na návykových látkách a dalších závislostí může

- a) provádět odběr kapilární krve,
- b) provádět diferenciální diagnostiku pro účely poskytování dalších zdravotních služeb,
- c) provádět adiktologickou terapii individuální, skupinovou a rodinnou,
- d) hodnotit kvalitu a efektivitu poskytované adiktologické péče,
- e) podílet se na vývoji a testování nových diagnostických metod a postupů a provádět zcvik adiktologů v těchto metodách a postupech,
- f) podílet se na vývoji a testování nových adiktologických intervencí a postupů a školit v zacházení s těmito metodami,
- g) v rozsahu své specializované způsobilosti vykonávat činnosti při krizové intervenci,
- h) školit zdravotnické pracovníky v oblasti adiktologie, zejména v časně diagnostice a krátké intervenci, prevenci, předávání do

péče, sdílení péče,

i) provádět konziliární, revizní a posudkovou činnost v oboru adiktologie,

j) provádět a organizovat klinicko-výzkumnou činnost v rámci oboru adiktologie, vytvářet podmínky pro aplikaci výsledku výzkumu do klinické praxe na vlastním pracovišti v rámci oboru.

(2) Klinický adiktolog na základě indikace lékaře **s psychoterapeutickou kvalifikací a se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie nebo v oboru dětská a dorostová psychiatrie nebo lékaře se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci nebo psychologa ve zdravotnictví se specializovanou způsobilostí v oboru psychoterapie** může

a) vést psychoterapeutický a léčebný režim oddělení léčby závislostí,

b) poskytovat adiktologickou **systematickou** psychoterapii.

(1) Klinický adiktolog na základě indikace lékaře může podávat léčivé přípravky¹⁰).

Připomínky ze strany ČAA:

- a) Vítáme a souhlasíme s ukotvením činnosti podání léčivého přípravku – tato kompetence a činnost je ve vzdělávacím programu klinického adiktologa jasně ukotvena.
- b) V odst. 2 je opět upraveno, kdo indikuje výkon činností a) a b). Opět dochází ke zúžení na psychoterapeuta a nepřesně uvedeného psychologa ve zdravotnictví s kvalifikací v psychoterapii. Zde nesouhlasíme. Opět navrhujeme ponechat indikaci původní s rozšířením o psychoterapeuta. Vedení léčebného režimu oddělení léčby závislostí skutečně není nijak vázáno na psychoterapeuta a opět by to pouze vytvořilo překážku a zkreslení reality.
- c) Klinický adiktolog může poskytovat na základě indikace lékaře adiktologickou psychoterapii. Jedná se o kontinuální psychoterapeutickou intervenci vázanou na adiktologické pacienty. Souhlasíme s navrhovaným zněním prof. Miovskeho v tomto znění: *b) poskytovat adiktologickou ~~systematickou~~ psychoterapii a psychoterapeutické konzultace.*

Souhrn:

- 1) V předkládaném návrhu dochází k zúžení indikující odbornosti pouze na psychoterapeuta. S tímto krokem nesouhlasíme. Zamýšleno bylo rozšíření možností, nikoliv zúžení. Adiktologická péče je péčí zdravotní a lékař je plnohodnotným odborníkem kompetentním k indikaci popsaných činností.
- 2) Změny byly navrženy s ohledem na chystaný třístupňový model psychoterapeutické péče, který je aktuálně v jednání pracovní skupiny. V tomto směru jsme v souladu s aktuálním návrhem pracovní skupiny na zařazení adiktologa do jednotlivých stupňů.

Dne 26.10.2021

za Výkonný výbor ČAA

Mgr. Anna Volfová

předseda ČAA